



Narodowy Bank Polski wpływa na stopy procentowe na rynku międzybankowym poprzez operacje, których dokonuje z bankami działającymi na tym rynku. Są to przede wszystkim **operacje otwartego rynku** oraz **operacje depozytowo-kredytowe**. O zasadach przeprowadzania tych operacji przez NBP oraz ich oprocentowaniu decyduje Rada Polityki Pieniężnej.

---

## Czym są operacje otwartego rynku?

Operacje otwartego rynku to transakcje dokonywane z inicjatywy banku centralnego z bankami komercyjnymi. Obejmują one warunkową i bezwarunkową sprzedaż lub kupno papierów wartościowych lub dewiz, a także emisje własnych papierów dłużnych banku centralnego.

Poprzez ich stosowanie banki centralne najczęściej dążą do **oddziaływania na wysokość krótkoterminowych stóp procentowych na rynku międzybankowym**, zwiększając lub ograniczając wielkość środków na rachunkach banków w banku centralnym.

---

## Co może zrobić bank centralny, kiedy zapotrzebowanie na pieniądź jest większe?

Działania NBP związane z zaspokajaniem zwiększonego zapotrzebowania banków i gospodarki na pieniądź polegają na uruchomieniu transakcji typu REPO.

**Transakcje REPO** (ang. *repurchase agreement*) nazywane są także transakcjami warunkowego zakupu lub porozumienia odkupu. Warunkowość tej transakcji polega na tym, że **Narodowy Bank Polski skupuje na określony czas papiery wartościowe** (np. obligacje skarbowe) **od banków komercyjnych, zasilając je tym samym gotówką**, pod warunkiem że bank komercyjny po upływie określonego czasu i na określonych warunkach finansowych owe papiery z powrotem odkupi.

Istotą transakcji REPO jest więc nic innego, jak udzielenie bankom komercyjnym, krótkoterminowej pożyczki pod zastaw papierów wartościowych. Ogólnego celu transakcji należy upatrywać w regulacji płynności finansowej sektora bankowego. Na skutek tej operacji **banki komercyjne uzyskują dodatkowe środki pieniężne** (transakcja zasilająca), **które mogą przeznaczyć na zwiększoną akcję kredytową**. Przedsiębiorcy, czyli klienci banków komercyjnych, uzyskują wówczas dostęp do tańszego pieniądza, co pozwala im finansować inwestycje oraz regulować bieżące zobowiązania.



Odwrotny skutek przynoszą transakcje **Reverse REPO** (ang. *reverse repurchase agreement*).

W tym przypadku to **Narodowy Bank Polski** sprzedaje emitowane przez siebie papiery wartościowe (bony pieniężne) **bankom komercyjnym**, zmniejszając tym samym ich rezerwy w banku centralnym i zobowiązuje się do odkupu tych papierów w ściśle określonym terminie i po z góry ustalonej cenie. Sens powyższej transakcji zasadza się na dążeniu do ograniczenia podaży pieniądza (transakcja absorbująca), kiedy aktywność kredytowa banków komercyjnych osiąga zbyt wysoki poziom.

Transakcje typu REPO oraz Reverse REPO mają charakter dostrajający i należą do operacji otwartego rynku, których **głównym efektem jest zmniejszenie bądź zwiększenie rezerw banków komercyjnych**, będących głównym partnerem banku centralnego na rynku pieniężnym.

## Łagodzenie negatywnych skutków wywołanych ograniczeniem aktywności społecznej i gospodarczej

W czasie spowolnienia gospodarczego wywołanego pandemią, Narodowy Bank Polski 16 marca 2020 roku uruchomił operacje REPO. Działanie to miało na celu poprawę płynności finansowej banków komercyjnych, które tym sposobem mogą skuteczniej uzupełniać zwiększone zapotrzebowanie na pieniądź w sektorze przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. W tym miejscu należy podkreślić, iż działania NBP należy analizować łącznie. Operacje REPO współgrają w sposób istotny z obniżaniem podstawowych stóp procentowych NBP, redukcją stopy rezerwy obowiązkowej oraz z pożyczkami refinansującymi kredyty.

